

DEBRECZENI PROTESTÁNS LAP

EGYHÁZI ÉS ISKOLAI HETI KÖZLÖNY.

FŐSZERKESZTŐ: DR. KUN BÉLA. FELELŐS SZERKESZTŐ: DR. ERDŐS KÁROLY.

Megjelenik
minden héten egyszer
szombaton, egy íven.

↔ Szerkesztőség és kiadóhivatal: Debreczen, Kollégium. ↔
Ide kell küldeni a lap szellemi és anyagi ügyeire vonatkozó
minden közleményt, előfizetést, reklamációt és hirdetési díjat.

Előfizetési ár:
egész évre 100 K., félévre
50 K. Egyes szám ára 3 K.

A feltámadás ünnepe.

Öröm és vigasság illenek a keresztyénekhez az új élet és örökkévaló lét eme magasztos emléknapján, s mégis nagypénteki bánat és szomorúság komor fellegei boronganak szerte mindenütt a lelkek felett. Kikeletről, ébredésről, reménységről beszél a természet, s mégis dermedtség, vesztglés, kétségkedés átka nyomaskodik az emberekre, bármerre nézünk is széjjel magunk körül. A feltámadás és az élet győzedelmes Fejedelmének evangélioma és bizonyágtétele harsonaként hangzik a síkságok, rónák, völgyek, hegyek, tengerek térségein át mindenhol e széles világon, s mégis az enyészet és a halál fagyos leheletének hatásai mutatkoznak fent-lent, nagyoknál-kicsinyeknél egyaránt.

Mi lehet az oka ennek a kiáltó ellentétnek? Honnan ered az, hogy ily áthidalhatatlan úr tátong az emberi, az erkölcsi, a lelki világban, holott itt is olyan eszményi összhangnak és tökéletes életnek kellene lenni, mint amilyen szemlélhető a természet csodákkal teljes templomában? Hiszen mindkettő kezdetben a bölcs Teremtőnek tökéletes alkotása vala.

De közvetlenül saját magunkra tekintve és őszintén magunkba szállva, mostan csak erre a kérdésre feleljünk meg: Miért nincs áldás a mi húsvéti ünneplésünkön?

Fájdalmas érzés járja át a keresztyén ember egész valóját, ha e kérdésre felelni akarván, a tudvalevő körülmények közepett bizonyágot kell tennie az igazságról. Jobb lenne talán némán hallgatni, mint szólni akkor, amikor minden oldalról mindenek ellentmondanak, vagy rossznak, avagy épen kárhozzatnak.

Am a feltámadás ünnepe az igazság és élet örök diadalának dicsőségét hirdeti és ezen a napon az illik a keresztyénhez, hogy szíve teljességéből és lelke meggyőződéséből szóljon a szája. Tehát: Azért nincs áldás a húsvéti ünneplésünkön, mert az Úr Jézus Krisztus halálból való feltámadásának hite számtalan sokaknál nincs meg; nem él, nem munkál közöttünk. A Krisztus feltámadásának hite nélkül pedig hiábavaló, meddő a húsvéti ünneplés.

holt szertartáskodás minden külső megjelenítés, értéktelen maga az ígehirdetés, a sákramentommal élés, általában véve bárminemű vallásias, egyházas ténykedés. Viszont ahol és akiben valósággal él az a hit, hogy az Úr bizonytal feltámadott: ott és azokban megsokasodnak, gyarapodnak az Isten földi és mennyei jótéteményei, ott békesség, rend, szeretet honol és áldás, megelégedés, boldogság gyümölcsei teremnek.

Sajnos, sokszorosan sajnós, hogy nálunk és közöttünk jelenleg a feltámadás hite nélkül való állapot jelei és következményei aggasztják a kevés számú hívők lelkét. Faj látni és tapasztalni a mérges kígyók fajzataihoz hasonló nemzetségnek cselekedeteire emlékeztető ádáz jelenségeket, melyek végromlással fenyegetik a Krisztus evangélioma nyomán közöttünk fejlődésnek indult életet és a jobb, szebb jövőbe vetett reménységünket.

Fogózzunk hát össze és egyesüljünk egy táborra a feltámadás hitében, ha élni akarunk még itt alant e földön és ott fent a mennyekben. Ne csak üres szóval mondogassuk, hogy hiszek Uram benned és a Te szabadításodban: hanem mutassuk is meg a hitünket méltó cselekedetekben. Ne csak hangos hitvallásokkal hivalkodjunk és jajveszékélésekkel ostromoljuk az eget: hanem a Krisztus éljen hit által bennünk és mi is Őbenne. Mert Krisztus győzte meg a halált az Ő feltámadásával, hogy minden benne hívőt részesévé tehessen annak az igazságnak, melyet halálával szerzett. Az Ő ereje támaszt minket is új életre. Az Ő feltámadása a mi dicsőséges feltámadásunknak bizonyos záloga.

Íme, ez a húsvéti evangéliom summája és örök igazsága. △

Egyház

Üdvözlő irat.

A Magyar Református Egyház Egyetemes Konventje Elnökségétől az Amerikai Presbyterian Egyház Egyetemes Zsinatjának Amerika.

A magyar református egyház egyetemes Konventjének nevében és képviselőjében üdvözljük az amerikai Presbyterian Church egyetemes zsinatát.

Üdvözljük azzal a bensőséggel, amelyet üdvözlésünknek az evangéliom áldásaiban való közösség, a Jézus Krisztus dicsérete által egybekapcsolt testvériség s az emberi tökélesedés törekvésében való szolidaritás átérzése ad.

Ez az átérzés hatotta meg az Önök lelkét, amikor gondjukba vették a mi szomorú sorsunkat, segítő kezüket felénk nyújtották és úgy az Amerikában élő magyar testvéreinkre, mint a szétszaggatott magyarság reformátusaira kiterjesztették védelmüket.

Hálásan köszönjük ezt Önöknek és Isten minden testi és lelki áldását kérjük érte mindnyájukra.

Mi itt, a protestantizmus keleti védő bástyáján, szilárdan állunk a hitben. Szétszaggatva és leszujtva, megaláztatva és szegényen is oltalmazzuk és érvényesítjük az evangéliom igazságait. Minden erőnk felhasználásával azon vagyunk, hogy az Úr Jézus Krisztusnak és az Ő Atyjának hitben és jócselekedetekben jótetszésére legyünk és hogy méltó tagjai maradjunk az evangéliomi egyházak egyetemes világ családjának.

Önök bizonyára tudják és méltányolják életünk, munkánk, hivatásunk és küzdelmeink nehézségeit. Ismerik a sebek mélységét is, amelyeknek fájdalomában irgalmas Samaritanusok után epekedünk. Mi is tudjuk, hogy kikben bízunk, kiknek hiszünk. Bízunk és hiszünk mindenkifelett Istenben, aki a hétszer elesett igazat ugyanannyiszor felsegíti és ezeriziglen marad könyörületes az Őtet félőkhöz. Bízunk és hiszünk Önökben, akik bizonyosságát adták annak, hogy a Jézus által reájok bízott kegyelmi ajándékokat Isten dicsőségére többszörösen meg tudják sokasítani.

Bizalommal kérjük Önöket, hogy nagyságot és elsőséget a szeretet szolgálatában keresvén és találván Jézus ujjmutatása szerint ne késlekedjenek megelégtetni az éhezőket és szomjúhozókat, megruházni a mezíteleneket, befogadni a jövevényeket, meglátogatni a foglyokat és betegeket.

Önöket a választottság jobbjára felől állította az Isten az áldások osztogatásakor. Osszák Önök tovább ezeket az áldásokat mind anyagiakban, mind lelkieken azok számára, akik a próbáltatások keresztje alatt tékozlás bűne nélkül lettek szegényekké. Ha valaki az ilyenek gondját felveszi, Jézusnak veszi fel a gondját.

Tanácsukban legyen részes az Isten lelke, gyűlésükkel egyesüljön az Ő dicsősége.

Szeretettel vagyunk testvéreik az Úr Jézus Krisztusban.

Budapest, 1922 április 2.

Gróf Degenfeld József,
főgondnok,
konventi világi elnök.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök
konventi lelkészi elnök.

Genfi levél.

A genfi protestáns nemzeti egyház

Baltazár Dezső püspök úrnak, a magyarországi református egyház konventje elnökének Debreczen.

Elnök Úr!

A genfi egyháztanács egyik tagja, Clerc Károly tanár úr, megbízott, hogy közelesen, április hónapban, Magyarországon értekezletet tartson.

Ki is Debreczenen átutaztában meg fogja ragadni az alkalmat, hogy üdvözlje az Ön személyében a magyarországi testvéregyházat és elvigye hozzá a genfi atyafiak szíves üzenetét.

Jelevén Önnek ezt az ő látogatását, kérjük Önt, Elnök úr, fogadja testvéri üdvözlőnkkel egyben igen nagy becsülésünk érzelmeinek biztosítását.

Genf, 1922 április 3-án.

Vernet René,
az egyháztanács
titkára.

Thomas P.,
a genfi protestáns
nemzeti egyház
tanácsának elnöke.

A debreczeni református egyházban tartott generális vizitáció jelentése.

III. Iskolaügy.

A *Dóczi-intézetet* alaposabb vizsgálat alá vettük. Meglátogattunk a leánygimnáziumban 7, a felsőleányiskolában 3, a polgári leányiskolában 11, a tanítónőképzőben 10, a gyakorló és elemi iskolákban 5, összesen 36 előadást, melyek felől teljes elismeréssel nyilatkozhatunk. Az igazgatók ügykezelése kifogástalan, az írásbeli dolgozatok nagy gonddal felülvizsgáltatnak, rend, tisztaság s fegyelemtartás példás. Az internátus vezetése, rendje színvonalas, de a helyiségek szűkek és zsúfoltak.

Nem nyilatkozhatunk ilyen kedvezően a különböző tagozatok elhelyezéséről, mert a helyiség ennyi iskolatípus befogadására egyáltalában nem megfelelő. Már a különböző iskolanemek egy épületben tartása, ha kellő helyiség állna is rendelkezésre, zavarja a munkát, nehezíti a fegyelem gyakorlást, így kevés helyiség mellett pedig a tanórák beosztását egyenesen pedagógia-ellenessé kényszeríti. Ugyanígy nehéz a helyzet a szertárakat illetően is. Tudjuk, hogy ma ezen az állapoton segíteni nem lehet, s meg vagyunk győződve, hogy az egyház a viszonyok jobbrafordultával maga siet a szükséges lépések megtételére. Az igazgatói teendők egy kézben csoportosítása tekintetében meg kell jegyeznünk, hogy a legaprólékosabb háztartási, konyhai, takarítási, számadási stb. teendők s egy leánygimnázium szellemi vezetése nem egy kézbe valók, nem is egy emberre szabottak. Az ügy érdeke s a leánygimnázium nagy céljainak sikeres megoldása szempontjából feltétlenül kívánatos az internátus vezetésére lehetőleg már a jövő tanévre önálló igazgató alkalmazása.

Külön hangsúllyal kell a bizottságnak kiemelni azt a nagy értékű munkát, amit *Koncz Aurélné* igazgatónő, ez az országsszerte elsőrangú pedagóga végez, de ép oly hangsúlyozottan kell felhívni az egyház figyelmét arra is, hogy ezt a kiváló értéket mai elfoglaltsága idő előtt megőrli. A leánygimnázium s az internátus igazgatói teendőknek egy kézben tartása még az ilyen munkabírásnak is súlyos teherpróbája.

Az egyház *elemi iskolái* úgy a helyi szervek, mint az egyházmegye részéről állandó ellenőrzés alatt állván, azokból csak 9 osztályt látogattunk meg. Szellemiekben kellő eredményt, néhol kiváló sikert találtunk. Az iskola látogatottságát illetően szomorúan kellett megállapítanunk, hogy a zord

idő a gyermekek nagy részének megdöbbsentően ruhátlan volta miatt igen sokat, különösen a végeken lakók közül visszatart az iskolába járástól.

Az iskolák tisztasága, a kályhák állapota s a vízellátás tekintetében több jogos kíváncsi kielégítetlen, a klozetek állapota pedig egyenesen lehetetlen. Nyílt helyen, magánosan épített ürözők természetesen befagynak a nagy hidegben, de a talált állapotok szibériai hideggel sem indokolhatók. A város és az egészségügyi bizottság figyelme nyomatékosan felhívandó ez állapotok orvoslására. Egyes épületek vakolatainak leomlása is sürgős javító munkákat igényel.

Javaslatunk: III. (Az iskolaügyeket illetően.)

A Dóczi-intézet különböző tagozatainak lehető mielőbbi széthelyezése.

Az internátus élére külön igazgatói állás szervezése.

Az elemi iskoláknál a város s az egészségügyi hatóságok figyelmének felhívása az épületek karbantartása, a vízellátás, kályhák jól működése, főként a klozetek használható állapotba helyezése tekintetében gyors intézkedésre.

IV. Hitoktatás.

Az egyház 16 hitoktatóját 1—1 órán mindet meglátogattuk. Azután konferenciát tartottam velük s előadtam észleléseimet s tanácsaimat.

Itt röviden csak annyit, hogy mind végzi kötelességét ki kisebb, ki nagyobb hozzáértéssel, de buzgósággal. A tananyagot elvégzik, bibliát olvastatnak, az énektanításra kellő súlyt fektetnek, a tanítványok részére egyesek exhortációkat tartanak s templomba járásukra gondot fordítanak, a nyári időszakban gyermek istentiszteletet tartanak.

Ha lehet és van is megjegyzésem, az nem ellenük, hanem a rendszer ellen van:

1. a theol. képzés ellen, mely nem ad kellő bibliai jártasságot, még kevésbé bibliai lelket s különösen kevés figyelemmel nincs arra, hogy a végzett theológusok egy része vallásitanító lelkész lesz. A kellő katekhétikai képzés s főként a gyakorlat hiánya látszik meg a kezdő hitoktatókon s a hitoktatáson;

2. a helyi rendszer ellen. A hitoktatók nagyobb része évenként, sokszor évközben is változik, emiatt az állandó beosztás lehetetlen. Csak vizitációk ideje alatt is olyan változások voltak, hogy némely órát alig leltünk meg, így pl. a Siketnéma-intézetben is, ahová külön erre a célra képzett katekhetát kellene megrögzíteni, ez évben ismételt változások voltak. Ily okok a vallásitanítóknál is elkedvetlenedést szülnek, amihez hozzájárul az is, hogy nem mind a maga körzetében kapja iskoláit, hanem oly töle eleső helyeken, hogy távgyaloglással jut el óráihoz. Még nagyobb baj, hogy a gyakori változás miatt azt az iskolát, amelyben tanítanak, nem ismerik meg, már pedig a gyermeket a maga környezetében kell megragadni, még kevésbé ismerhetik meg a növendékek egyéniségét, enélkül pedig vallást tanítani sem lehet, vallásos nevelést végezni pedig éppen lehetetlen.

E változások főoka a lakáshiány s a nem megfelelő fizetés. Amint tehetik, menekülnek a nagy

város lehetetlen megélhetési viszonyai közül; addig is legnagyobb részben csak azért vállalkoznak, mert más állás hiányában erre vannak utalva. Így csak stráfkompániát lehet megszervezni, de nem próféta iskolát.

Pedig a debreczeni egyháznak a maga sajátos viszonyai között alig van fontosabb feladata, mint az idegen jellegű iskolákba megdöbbsentő nagy számmal járó református növendékek hitükben megtartása, öntudatos reformátusokká nevelése. Erre a célra pedig csak kiválóan képzett hivatásos katekhetáknak a legszorgosabb selectió útján alkalmazása s állandósítása szükséges. Az egyháznak nem szabad visszariadni semmiféle anyagi áldozattól, mikor arról van szó, hogy a jövőt kell megmenteni. Téves volna azt gondolni, hogy a katekheták állása, munkája bármivel is kisebb fontosságú a lelkészi munkakörnél. Ha nincs jó vallásitanító, a lelkésznek nem lesz gyülekezete, csak alkalmi hallgatósága. Egyházunk forró szeretetétől, a jövő aggodalmaitól kényszerítve szólunk s hívjuk fel a presbiterium figyelmét ennek a legégetőbb kérdésnek sürgős és megfelelő rendezésére.

A rendezésnél intézkedés teendő arra nézve is, hogy a vallásitanítás vezetése, irányítása s ellenőrzése egy önálló kézbe tétessék, mert a lelkésziskolaszéki elnök, bármily megértéssel viseltessék is e fontos ügy iránt, erre nem képes.

Javaslatunk: IV. (A hitoktatást illetően):

Az egyházkerület megkeresése oly intézkedés tételére végezt, hogy a lelkészképző-intézetbe vezesse be az alapos katekhétai képzést s katekhétikai gyakorlatokat.

Hitoktatók javadalmazásának megfelelő rendezése s lakással ellátása.

A hitoktatás ügyének vezetésére, irányítására s ellenőrzésére moderátor beállítása esetleg a hitoktatók közül.

V. A belső építés terén igen jelentős kezdeményező s úttörő lépések történtek, melyek előttünk, valószínűleg a t. presbiterium előtt is felfedezés számba mennek. Zajtalanul, csendben, lent a mélyen olyan evangélizáló munka folyik, mely kiszélesítve s rendszerezve, munkásokkal beállítva jobb jövő biztos záloga.

10 vasárnapi iskola, gyermek és ifjúsági istentisztelet, ifjúsági egyesület konfirmált leányok, konfirmált iparos ifjak s a waggongyári tanoncok részére, exhortációk más jellegű református iskolások számára, vasárnapi isk. előkészítő óra, bibliai tanulmányozó kör 3 helyen, külön női biblia-kör, szeretetvendégség, hitoktatások szülész nőtanfolyamon, intelligens körök számára vallásos összejövetelek s úrvacsorára külön előkészítés, házi istentiszteletek halottas házaknál, missziói istentiszteletek a Nyilas-telepen, a Pallagon, a Szalvátorbarakkban, énekóra leányoknak, fogházmisszió a katonai s törvényszéki fogházakban, kórházmisszió, belmissziói tanfolyam, analfabéta tanfolyam s a Testvéregyesület címe alatt folyó, szegényeket segélyező samaritánus munka. Ezekben a munkákban példás buzgósággal különösen Uray Sándor, Dr. Révész Imre, Nagy István, Mezey Béla, Kiss Andor, Makay Lajos, Maar Margit vesznek részt.

Külön felemlítést érdemel a gazdák kezdeményezte tanyai istentiszteletek tartása, melyeket még szélesíteni s rendszeressé tenni volna kívánatos esetleg egy utazó lelkeszi állás szervezésével.

Az egyházi élet fellendítése s a jövő egyháza megteremtése szempontjából a *legnagyobb súlyú* kezdeményezés a Templomegyesület megalakítása, mely a hivatalos egyházkeretén belül s azáltal hivatván életre, *elhatározó jelentőségű* a belmissziói ténykedés kik által, mi módon végzése még mindig vitás nagy kérdésének *helyes* megoldása tekintetében. Igen, ez a munka az *egyház munkája*, kivülről más nem is végezheti; a jóakarátú diletánsizmussal, a korlátlan csapongással, a megbillent vallásos egyensúly, a szektáskodásra vezető önállósodás minden veszélye ellen *nála van* meg minden korrekívum, csak *lélek és élet* irányítsa s formalizmussá, egyleteskedéssé vagy hatalmi szervvé ne merevüljön. A Templomegyesület első hivatása a már hajtásban levő egyházépítő csirákat tápláló talajba ültetni, a meglévő köveket fundamentummá szilárdítani s arra építeni. Életképes csirák, tűzálló téglák ezek, bátran nyúlhat utánuk. Egyébként a Templomegyesület már eddig is nagy értékű munkát végzett főként 3 irányban: a szegények segélyezése, az úrasztalának ellátása s vallásos estélyek, előadások tartása terén. Ha a Templomegyesület minden erőt, mely e nagy gyülekezetben tétlenül szunnyad, vagy munkára vágy, kezébe vesz s munkába állít, a nagy ébredést, a magára találást végrehajtotta s a debreczeni egyház újból az lesz, ami volt a múltban s amivé lenni szent elkötelezettsége van.

Javaslataink: V. (A belsőépítő munkát illetően):

A lelkeszi állások szaporítása.

Utazó (missziói) lelkeszi állás szervezése.

A paróchiális tanácsok munkába állítása.

A kórházi lelki gondozó munka sürgős megszervezése.

A különböző belmissziói munkáknak a Templomegyesületben egységesítése s rendszeressé tétele.

Mint végecé: az önálló gyülekezetekre tagolódás.

Mélyen tisztelt Presbiterium!

Kérjük ezen tiszteletteljes javaslatainkat szíves figyelemre méltatni, annak idején letárgyalni s az azok között helyeseknek és kivihetőknek találandók szerint intézkedni.

Nagy lelki örömmel végeztük a ránk bízottakat, mert a tagadhatatlan hiányok mellett sok fölemelő mozzanattal, építésre alkalmas és képes erők duzzadásával találkoztunk. Vizsgálatainkban, javaslatainkban az a forró szeretet és megkülönböztetett tisztelet vezetett bennünket, mellyel e rendkívüli hivatással bíró vezéregyház iránt viseltetni s ennek hű tagjaiként javát munkálhatni édes büszkeségünk volt és marad mindvégiglen.

Debreczen, 1922 március hó 15.

Kliss Ferencz,

egyházkerületi főjegyző elnök.

Dr. Szentpéteri Kun Béla, **Rózsa Sándor,**
egyházkerületi tanácsbíró egyházkerületi pénztárnok
látogatótársak.

Iskola

Karai Sándor kollégiumi igazgató beszéde a svájci diákokhoz az 1922 március 31-iki konviktusi vacsora alkalmával.

Uraim és hölgyeim!

Mint a negyedfélszázados debreczeni kollégiumnak ezidőszerinti igazgatója, igaz örömmel és meleg szeretettel köszöntöm Önöket, a szabad és művelt Helvetiának, a kálvini reformáció szülőföldjének nemes gyermekeit.

Nagyon sajnáljuk, hogy mi, debreczeni kálvinisták svájci hittestvéreink iránt érzett rokonszenvünket nem fejezhettük ki olyan tágas és díszes keretek között, amint azt óhajtottuk volna. De az Önök fogadását nem az egyházi és iskolai hatóságok, hanem más társadalmi szervezetek intézték; érkezésükről nekünk közvetlen tudomásunk nem is volt és fogadásukban csak annyi részt vehettünk, amennyit nekünk a nélkülünk megállapított program számunkra kijelölt. De így is nagy örömünkre szolgál, hogy Önöket a kollégium falai között szívesen láthatjuk.

Tisztelt Hölgyeim és Uraim! A kultura közösségének hatalma ledönti a népek közötti választó falakat és szellemi és erkölcsi egységbe foglalja össze őket. A kultura van hivatva arra, hogy helyrehozza azokat a károkat, amelyeket az államférfiak okoztak a népnek. Ezért tekintünk mi tisztelettel Svájcra, a kultura és az emberi jogok klasziku házájára és ezért örvendünk annak, hogy Önök megismervén a mi ősi kollégiumunkat, meggyőződhetek arról, hogy mi magyarok századokon keresztül mily sokat áldoztunk a kulturáért. Pedig ezek alatt a századok alatt élet-halálharcot kellett vívni a törökkel hazánk és a nyugati népek kulturájának védelmében.

Amint azonban Önök a mai Magyarországon láthatnak, az csak egy kis töredéke a magyar kulturának. Ellenségeink elvették tőlünk mintegy húsz virágzó városunkat, elvették két egyetemünket, nyolc református kollégiumunkat és nagyszámú középfokú tanintézetünket. És azokat a közművelődési intézeteinket is, amelyek birtokunkban maradtak, alig tudjuk fenntartani a békeszerződés által ránk erőszakolt gazdasági romlás miatt. De azért nem esünk kétségbe. Bizunk az Isten örök igazságában, bizunk népünk hazaszeretetében, bizunk a saját erőnkben és munkánkban és reményiséget és biztatást merítünk az igazságszerető, művelt népek rokonérzéséből, amely mindinkább nyilvánulni kezd szerencsétlen nemzetünk iránt, amely ezt a kegyetlen sorsot nem érdemelte meg.

Hálásan köszönjük az Önök szíves érdeklődését és hálásan emlékszünk arra a jóságos áldozatkészre, amelyet a nemes svájciak irántunk már eddig is több ízben tanúsítottak. Kérjük az Istent, hogy az Önök szép hazáját tartsa meg és óvja minden veszedelemtől.

Irodalmi szemle

Az én vallásom. A református öntudat erősítésére a konfirmált ifjúság és felnőtt egyháztagnak számára írta *Dr. Erdős Károly* lelkész-képzőintézeti igazgató. Debreczen, 1922. A Méliusz könyvkereskedés kiadása. 32-rét 128 l. Ára kötve 20 K.

Az én vallásom c. alatt dr. Erdős Károly egy kis zsebkönyvet adott ki, mely egy jó gondolatnak szerencsés megvalósítása. Azt a dicséretes célt szolgálja, hogy a református egyház felnőtt tagjainak legyen mindenkor kezében egy vademecum, melyben mindazt megtalálja, ami neki hitének erősítésére, vallásához és egyházához való ragaszkodásának élesztésére és református öntudatának ébrentartására a keresztyén élet útján műhatatlanul szükséges. Konfirmált ifjúságunkat eddig elboesátottuk az élet forgatagába anélkül, hogy ilyen útravalót adtunk volna neki, melyet ruhájába bárhová, a legkisebb zsebébe is eltehet, naponként mindenüvé magával hordozhat és ha bármi kevés ideje van is, újra meg újra átforgathat, hogy belőle lelkét táplálja, szívét erősítse, elméje világosságát növelje. Az Erdős K. kis zsebkönyvét viheti a református munkás a műhelybe, a gyárba, a gazdálkodó a mezőre, a kereskedő az üzletbe, a hivatalnok az irodába, a tanuló az iskolába és előveheti bármikor, ha imádkozni akar, vagy ha vallását illetőleg bármire szüksége van. Mert ebben a könyvben in nucleo minden megvan, amit egy iskolázott magyar református keresztyén embernek tudni illik és tudni kell és amiről megfelelkezni sohasem szabad. Egyik, másik tudnivaló emlékeztünkben elhomályosulhat, de arravaló épen ez a kis könyv, hogy ennek segítségével ismét föllevenítsük, élővé és hatékonytá tegyük. Szinte azt mondhatom, hogy olyan ez a kis könyv a magyar református felnőtt egyháztagnak lelkének, mint a mindennapi kenyér testének.

Jó gondolat megvalósításának tartom az Erdős K. zsebkönyvét továbbá azért is, mert főként az utóbbi időkben számanélküli mindenféle eszmé-áramlat és világnézet ostromolja a keresztyén lelkeket. Ezek jórésze a hitetlenség és vallástalanság ingoványába viszi református hitsorsosainkat, másrésze a vallással és egyházzal nem törődő közönyösség karjaiba dobja, ismét másrésze pedig református voltukból akarja kivetkőztetni s más hitvallás és más egyház számára megnyerni őket. E sokféle ostrom különösen a viaszként hajlítható fiatalságot veszélyezteti. Ezért kell ifjúságunknak megmentésére, református vallásunkhoz és egyházunkhoz való minél erősebb kapcsolására mindent elkövetnünk külsőleg és belsőleg egyaránt. Jól tette tehát Erdős Károly, hogy főként a konfirmált ifjak számára ezt a kis könyvet megírta. Külső eszköz, de nagyon hatásos és nagyon célszerű. A kath. klerikusok breviariumát mi üres külsőségnek tartjuk, de el kell ismernünk, hogy erős kapocs az a lelkeknek a valláshoz és egyházhoz való forrasztására.

Dr. Erdős Károly nemesak megtalálta, szerencsés inventióval, a jó gondolatot, hanem azt jól is megvalósította. Nekem legalább tetszik mindaz, amit elmond és az is, ahogy elmondja az ő kis zsebkönyvében. Első helyen áll benne a konfirmált református egyháztagnak imádsága, ezt követik egy hétre való reggeli és esteli rövid imádságok, ahogy ő nevezi, fohászok, melyek valamennyien mély vallásos buzgóságból fakadnak. Úri imádság, apostoli hitvallás, tízparancsolat s egy pár legfontosabb bibliai locus, pl. a szeretet királyi parancsolatja, idvezülésünk alapja stb. után egyháztörténet következik, melyben a szerző a keresztyén egyháznak fokozatos megromlására s az ebből folyó reformációra fekteti a fősúlyt. Röviden, lapidaris stílusban, de mindazt előadja, amire nagy általánosságban a református hívőnek szüksége van. „Református hit és jellem“ cím alatt a református hittan és erkölestan legfőbb kérdéseit tárgyalja helyes megválogatással és alapos tudással. Az ilyen vázlatnak épen ez adhatja meg savát és borsát. Ez a cikk a református apologia szempontjából is fontos a hit- és jellem alakítása és az öntudat fejlesztése mellett. Nagyon érdekes és fölemelő, lelkesítő mozzanatokban gazdag a kálvini reformációnak hazánkban való hatását tárgyaló cikk, melynek főként a magyar vallásról, nemzeti nyelvről, kálvinizmusról, hatalom forrásáról, vallásszabadságról, népképviselési alkotmányformáról szóló fejezetei úgy felfogásukban, mint előadásukban méltán teljes elismerést és dicséretet érdemelnek. A szerző elfogulatlan, emelkedett gondolkozását fejezi ki a cikk végére helyezett eme mondat: „Mindezeknek emlegetésével nem akarjuk magunkat többi magyar honfitársaink fölé állítani, mintha mi azoknál különbek akarnánk lenni; csak a magunk öntudatának erősítésére állapítottuk meg azt, amit a történelem bizonyosága szerint vallásunk és hazánk javára Isten iránt való háládatossággal megeselekedni kötelességünknek ismertünk“. A kis könyv legvégül a magyar református egyház mai helyzetét ismerteti. Előadja szervezetét és azt a szerencsétlen állapotot, melybe a rettenetes trianoni béke juttatta. Itt a megfelelő statisztikai kimutatást is közli, mely rendkívül elszomorító képet nyújt, de, Isten segítségével, leszünk még mi jobban is. Ezt fejezi ki *Szabolcskának* az a hangulatos és lelkesítő versszaka, mellyel a derék szerző hasznos kis könyvét bezárja. Szerezze meg és olvassassa azt a zsebkönyvet folytonosan minden konfirmált és felnőtt református keresztyén! Konfirmációi ajándékkönyvnek kiváltképen ajánlom. **S. Szabó József.**

Különfélék

Tisztelt olvasóinknak békesség és boldog ünneplést kívánunk.

Svájci diákok jöttek, mint múlt számunkban jeleztük, Debreczenbe. Látogatásuk általános érdeklődés jellegével bírt. A kollégiumot március 31-én tekintették meg. Reggel 9 órakor német

nyelvű istentisztelet volt az oratoriumban, ahol Szele Miklós leánygimnáziumi vallástanár imádkozott, majd Dr. Lencz Géza az egyetem, Dr. Veress István a kollégium, K. Szabó Gyula th. pedig az ifjúság részéről üdvözölték őket, amikre szónokuk szíves szavakkal válaszolt. Ez után a kollégiumi könyvtárt tekintették meg Dr. Varga Zsigmond egyetemi tanár könyvtári igazgató szakszerű vezetésével. Ugyancsak 31-én este a kollégium konviktusában vacsoráltak; ez alkalomból Karai Sándor kollégiumi igazgató, a lapunk mai számában Iskola rovat alatt közölt beszéddel köszöntötte őket. Vidám kedélyük, ifjú lelkesedésük, rokonszenves viselkedésük, megértő szeretetük sokáig élénk emlékezetünkben marad.

Lelkészeiktatás. A gesztelvi Nagy István lelkész halálával megüresedett Gemze egyházközség páratlan egyhangúsággal meghívott új lelkipásztort, Kriston Antalt márc. 26-án iktatta be szépen sikerült ünnepély keretében Kovács Lajos kisvárdai esperes-lelkész. Legyen áldott a megfáradt vándor pihenése, győzedelmes az ifjú futása.

Hivatalos Értesítés

A tiszántúli református egyházkerület püspökétől.

871—1922. Eln. szám.

Körlevél IV. Károly király halála alkalmából.

Valamennyi kebelbeli lelkésztársaimhoz.

A forradalom kitörése után, 1918 nov. 2-án, az elkövetkezendő veszedelmeket előre látva, körlevélben ezt írtam tinéktek:

„A népuralom a velejáró vígadozások, szélsőségek és erőszakosságok, szenvedélyek és önrombolások ellen a főhatalomban, a trónban, koronában, királyban kereste, találta és alkotta meg a védekezést. Ezért ragaszkodtak őseink a népuralmi alkotmányos magyar királyság intézményéhez hűségesen, még annak dacára is, hogy nem egyszer véres üldöztetést s majdnem folytonosan keserű mellőztetést kellett szenvedniök. A nép az erő; a korona a fék. A féktelen erő sírja önmagának. Azért legyünk bölcssek és meggondoljuk jól az új utakat, mielőtt megindulnánk rajtuk.

Hazánk függetlenségét és szabadságát a világháború véres áldozatainak romjain keresztül kiengesztelésül és vigasztalásul ime meghozta a történelmi igazságszolgáltatás. Századokon át mi magyar reformátusok küzdöttünk, áldoztunk, szenvedtünk legtöbbet érte. És most, amikor megértő király és diadalmas nemzet együtt örülnek egy szebb jövő eme zálogán, meg kell értenünk és látnunk a felelősséget, amely égető hatással nehezülne ránk, ha a véres idők emez egyetlen szent gyümölcsét kétes kimenetelű kísérletekkel kockára vetnénk“.

En tehát jól láttam mindent előre. Szomorú elégtételemmel itt állunk, vagy jobban mondva heverünk magunk és mások által összetiporva, egy szétszaggatott földön. Most még a megértő király halála is búsit bennünket. IV. Károly megértő ki-

rály volt, telve szeretettel, békességgel, szelídséggel és jóakarattal. Messze visszatekintve nem látunk lelki nemességben hozzá hasonlót.

Illó, hogy ünnepélyesen is meggyászoljuk. Az ideiglenes temetéskor nem volt idő a vidéket értesíteni. Aztán jöttek az ünnepek. Kérem tehát lelkésztársaimat, akik idáig még nem tették volna, 1922 április 23-án, a délelőtti istentisztelet alkalmával imádságban és prédikálásban emlékezzenek meg alkalmas módon és kegyelettel az elhunyt fejedelemtől, akiben sok szép reménység szállott a sírba. Az istentiszteletbe vonják be az iskolák növendékeit is.

Debreczen, 1922 április 13.

Atyafiságos szeretettel

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

859—1922. szám.

A tiszántúli református egyházkerület nagytiszteletű Esperesi karának.

A vallás- és közoktatásügyi miniszter úrnak a szülei értekezlet tárgyában f. évi március hó 6-án 26,998. szám alatt kiadott rendeletét alább közlöm további megfelelő eljárás végett azzal, hogy a megtartott szülői értekezletek eredményéről és a szerzendő tapasztalatokról az iskolai év végén tájékoztató jelentés adandó.

Atyafiságos szeretettel

Debreczen, 1922. évi március hó 28.

Dr. Baltazár Dezső,
püspök.

A m. kir. vallás- és közoktatásügyi minisztertől.
26,998—1922. szám.

VI. ü. o.

Valamennyi vármegyei kir. Tanfelügyelő úrnak.

A tanuló ifjúságnak helyes irányban való céltudatos nevelését az iskola a társadalom segítő közreműködése nélkül eredményesen nem végezheti el, mert a tanuló az iskolán kívüli időben igen gyakran olyan hatások alá kerül, melyek az iskola fáradságos munkásságának az eredményét legyöngítik, olykor teljesen ellensúlyozzák.

Okvetlenül szükséges ezért, hogy a társadalom közreműködésével a szülői ház és az iskola közötti kapcsolat intézményes biztosításával tétessék kísérlet arra, hogy az iskola számára olyan környezet teremtsék, melyben a jövő nemzedék lelki- és testi tisztaságban felnevelkedve nemzeti ideálokért lelkesedni és küzdeni képes legyen.

Ez okból felhívom a Tanfelügyelő urat, intézkedjék, hogy a felügyelete alatt álló állami, községi, társulati, magán- és izraelita elemi nép- és polgári iskolákban, továbbá elemi népiskolai tanítóképző intézetekben gyakrabban, de évenként legalább háromszor, a folyó iskolai évben pedig legalább kétszer szülői értekezletek tartassanak.

Minthogy azonban gondosan és jól előkészített szülői értekezletek biztosíthatják a kívánt eredményt, intézkedjék Tanfelügyelő úr, hogy az osztatlan elemi népiskolákban a tanító, osztott elemi

népiskolákban az igazgató (vezető tanító) és a tanítótestület, a gondnokság, illetőleg az iskolaszék bevonásával, polgáris iskolákban az igazgató, a tanári testülettel együttesen a legnagyobb körültekintéssel rendezzék az összejöveteleket és gondoskodjanak azoknak a szülők előtt való kívánatossá, érdekessé és minden fölött értékessé tételéről, napirendre tűzvé minden azokat a kérdéseket, illetőleg azoknak szülők bevonásával való megbeszélését, amelyek a fentebb említett cél elérésére alkalmasak lehetnek.

Az elemi népiskolai tanítóképző intézetekben csak a velük kapcsolatos gyakorló iskolákba járó gyermekek szülei hívandók össze. Itt az igazgatónak és tanártestületnek az a feladata, hogy a szülői értekezleteket oly módon szervezze és vezesse a gyakorló iskolai tanító bevonásával, hogy a tanítójelöltek (két utolsó évfolyam növendékei), akiknek jelenlétét kötelezővé teszem, a szülői értekezletekre nézve jövőben értékesíthető hasznos tapasztalatokat szerezhessenek.

A szülői értekezleteken tárgyalandó kérdések közül kiemelendőnek tartom a tanulók jellemének fejlesztésére, vallásosságának és hazafiasságának emelésére, testi és lelki tisztaságának és épségének biztosítására, betegségek ellen való küzdelemre, a rendes iskolába járásra, a tanulók iskolán kívüli foglalkoztatására, munkásságára, magatartásának ellenőrzésére, társadalmi nevelésére vonatkozó kérdéseket s mindezekben a szülői ház szerepének kiemelésére, a szülői háznak általános közreműködésére vonatkozó kérdéseket. Természetesen a szülői értekezletekről minden politikai és felekezeti kérdés kikapcsolandó.

A szülői értekezletek összehívása egyrészt a helybeli sajtó útján, másrészt a tanuló ifjúság útján történhetik.

Meg vagyok arról győződve, hogy a gondosan előkészített és vezetett szülői értekezleteknek idővel meg lesz a kellő eredményük és az iskola mihamarabb értékes segítő társat nyer a szülői ház útján a társadalomban, mely az összejövetelek hatása alatt bizonyára nagyobb figyelmet fog fordítani az iskola nevelő hatását lerontó körülmények ellensúlyozására.

A szülői értekezletekről, valamint azok észlel-

hető hatásáról minden tanév végén rövid összefoglaló jelentést kívánjon be s azokat iskolafajonként elkülönítetten terjessze fel, kiemelve azokat a jelentősebb mozzanatok, vagy eredményeket, amelyek figyelembevételével e rendeletem esetleges kiegészítése iránt intézkedés volna teendő.

A most előadottak a kisgyermek nevelés és gyermekvédelem fogalomkörében a bármily jellegű kisdövíntézetekben megtartandó szülői értekezletekre nézve is irányadóul szolgálnak.

Ily irányú intézkedések megtételére egyidejűleg az egyházfőhatóságokat is felkértem.

Budapest, 1922. évi március hó 6-án.

Vass.

Pályázat.

A csurgói államilag segélyezett református gimnázium igazgatótanácsa pályázatot hirdet német—magyar nyelvi rendes tanári állásra.

Évi javadalmazás: 2400 K alapfizetés, mely 2600, 2800, 3200 K-ra emelkedhetik, öt 200 K-ás ötödéves korpótlék és az állami tisztviselőkre megszabott lakáspénz, igénye van az idevonatkozó szabályok szerint állami fizetékiegészítésre, családi pótlékra és a szokásos egyéb állami segélyekre, jogos és köteles tagja az országos tanári nyugdíjintézetnek. Az ötödéves korpótlék és az állami fizetékiegészítésbe beszámíttatik minden előző rendes tanári szolgálat, melyet a megválasztott fizetékiegészítést élvező középiskolákban töltött el.

Pályázhatnak református vallású, okleveles tanárok, menekültek megfelelő figyelemben részesülnek.

Pályázati mellékletek: keresztlevél, érettségi bizonyítvány, tanári oklevél, az előbbi alkalmazásokról szóló bizonyítványok, katonai kötelezettség, a forradalmak és megszállás ideje alatt tanúsított magatartás igazolása, közhatósági orvosi bizonyítvány pályázónak a tanári állásra alkalmas voltáról.

A belsősomogyi református egyházmegye közgyűléséhez címzett kérvény május hó 20-ig a csurgói református főgimnázium igazgatóságához küldendő Csurgóra.

Az állás szeptember hó elsején foglalandó el. Kadarkút, 1922 márc. 25.

Mozsonyi Sándor,
ig. tan. elnök.

2—2

Magyar Leszámitoló és Pénzváltó-Bank debreczeni fiókja.

Bankosztály telefon:
35 és 9-41

Árúosztálytelefon:
11-66. és 11-67

Debreczen, Piac-u. 28. sz. (Városi bérpalota.)

ALFÖLDI TAKARÉKPÉNZTÁR

DEBRECZENBEN

FERENC JÓZSEF-UT 16. SZ.

A Pesti Magyar Kereskedelmi Bank affiliált intézete.

Alaptőke 4.600,000 korona. Tartalékok 2.370,000 korona. Betétállomány 60 millió korona.

ALAPITTATOTT 1872-İK ÉVBEN.

Üzletágai:

takarékbetétek, csekkszámok, váltóleszámítás, törlesztéses és jelzálog-kölcsönök. Értékpapírok és külföldi pénzek vétele és eladása, tőzsdei megbízások, hitelek bel- és külföldre. — Előlegek értékpapírokra és árúkra. — Saját árúraktár.

Affiliált intézetei:

Kereskedelmi és Iparbank R.-T. Nyiregyháza, Nagykárolyi Ipar- és Kereskedelmi Bank R.-T., Gazdasági Bank R.-T. Hajduszoboszló, Hajdunánási Gazdasági Bank R.-T. Kabai Takarékpénztár R.-T.

KONFIRMÁCIÓI AJÁNDÉK!

Most jelent meg dr. Erdős Károly

AZ ÉN VALLÁSOM

című könyve, amely a református vallás multját, jelentőségét, hittanát és erkölestanát, a kálvinizmusnak a magyar nemzetre gyakorolt hatását és jelenlegi helyzetét adja élvezetes, gyönyörködtető és tanulságos formában. A könyv 128 lap terjedelmű 32.-rét formában.

Minden 10-re 1 ingyen példányt adunk.

Legalkalmasabb ajándék minden református egyháztág részére bármely alkalomból.

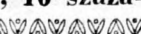
Ára bórutánzatú papirkötésben, arany nyomással 20 K

Egészvásznon kötésben, arany nyomással 25 K

Kiadja a „MÉLIUSZ” KÖNYVKERESKEDÉS DEBRECZEN.

Konfirmációi előkészületre nélkülözhetetlen

A DEBRECZENI KONFIRMÁCIÓI KIS KÁTÉ.

Írta: Nagy István, debreczeni református vallásitanító-lelkész. A mű gyakorlati értékét bizonyítja az, hogy az első kiadás rövid néhány hónap alatt elfogyott. Az ország minden részében nagy sikerrel használják. Terjedelme 16 nyomtatott oldal. — Ára példányonként 5 korona, 10 százalékos árengedménnyel, vagy minden 10 példányra egy ingyen példánnyal.

Különösen ajánljuk már a múlt évben nagy feltűnést keltett szép, csinos és izléses, kényomású, bibliai mondásokkal ellátott

Konfirmációi emléklapot,

melynek ára darabonként K 1.30 és 100 dbb rendelésnél K 160.—.

Konfirmáltak anyakönyvi íve. Egy ívre 64 név megy. Ára ívenként 5.— korona.

Megrendelhetők a kiadónál:

„MÉLIUSZ”

Debreczen sz. kir. város és a Tiszántúli Református Egyházker. könyvkereskedésében Debreczen, Ferenc József-utca (Piac-utca) 26. szám.